Załącznik do Uchwały Nr XXX.266.2021

z dnia 25 lutego 2021 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021-2023 NA TERENIE POWIATU PILSKIEGO

PIŁA 2021

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.
2. Podstawa prawna w oparciu, o które realizowany jest program.
3. Organizacja pieczy zastępczej – zadania jednostek.
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie pilskim.
6. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie pilskim.
7. Wsparcie dla osób usamodzielnianych
8. Cele i kierunki działania.
9. Realizator programu i partnerzy.
10. Limit rodzin zastępczych zawodowych.
11. Ewaluacja i monitoring usług.
12. Spis wykresów, tabel i rysunków.

1. WSTĘP

Powiatowy Program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 – 2023 zawiera cele i kierunki działań i zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie pilskim, które są spójne z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie pilskim na lata 2016 - 2022. Przedstawiony Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pilskim na lata 2018 -2020.

Konieczność opracowania 3 - letniego Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej wynika z przepisu art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nakładającego na powiaty obowiązek opracowania i realizacji 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, który zawiera między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Przy opracowaniu programu wykorzystano: sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dane z GUS, sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile.

Rodzina jest podstawowym i niepowtarzalnym środowiskiem wpływającym na emocjonalny, fizyczny, psychiczny i społeczny rozwój dziecka. Jest swoistą instytucją, która ma za zadanie zapewnić realizację podstawowych potrzeb młodego człowieka, jak również wprowadzić go w świat powszechnie obowiązujących zasad i wartości ludzkich. Współczesna rzeczywistość wraz z zmianami społecznymi mają bezpośredni wpływ na funkcjonowanie systemu rodzinnego. Rosnąca liczba rozwodów, migracja zarobkowa, eurosieroctwo, przemoc w rodzinie, alkoholizm, uzależnienia, rozluźnienie więzi rodzinnych wpływają na dysfunkcjonalność ról rodzicielskich i w konsekwencji stanowią zagrożenie dla prawidłowego rozwoju dziecka.

Dziecko powinno wychowywać się w atmosferze miłości, akceptacji oraz poczucia bezpieczeństwa. W przypadku braku możliwości wychowania w stabilnym środowisku rodzinnym na straży praw dziecka stoją specjalnie powołane do tego instytucje państwowe. Obowiązujące unormowania prawne wykazują charakter prorodzinny, w którym system opieki nad osamotnionym dzieckiem opiera się przede wszystkim na założeniu, że w sytuacjach braku opieki rodziców biologicznych, należy szukać rozwiązań najbardziej zbliżonych do środowiska naturalnego.

2. Podstawa prawna w oparciu, o którą realizowany jest program.

Program na lata 2021-2023 na terenie powiatu pilskiego realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne i dokumenty strategiczne:

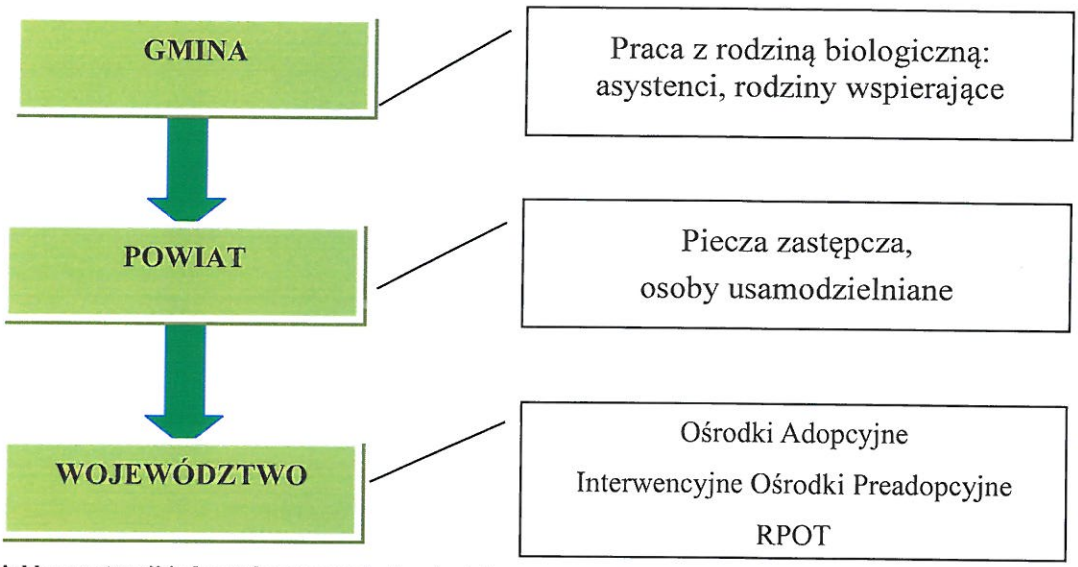
1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2020 poz. 821 z późn.zm.),
2. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 z późn.zm.),
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050),
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920)
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020 poz. 1057)
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn.zm.)
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r. poz. 218 z późn.zm.)
9. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. Poz. 685)
10. Strategia Rozwoju Społeczno -Gospodarczego Powiatu Pilskiego na lata 2015 -2025, wprowadzona Uchwałą Nr XLIII.401.2014 Rady Powiatu w Pile z dnia 25 września 2014 r.
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Pilskim na lata 2016-2022, wprowadzona Uchwałą Nr XVIII.128.2016 Rady Powiatu w Pile z dnia 25 lutego 2016r.
12. Wewnętrzne akty prawne.

Program finansowany jest z budżetu powiatu pilskiego, w tym w ramach środków przyznanych dla Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, a także ze środków otrzymanych z budżetu państwa, funduszy i programów Unii Europejskiej.

3. Organizacja pieczy zastępczej – zadania jednostek

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła zadania w zakresie wspierania rodziny na jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej szczegółowo wskazując odpowiedzialność i dokonując pomiędzy nimi podziału kompetencji.

System pieczy zastępczej zgodnie z zapisami ww. ustawy uwzględnia trzy oddziaływania na poziomie: gminy, powiatu oraz województwa, które solidarnie odpowiadają za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rysunek 1. Podział kompetencji jednostek samorządu terytorialnego.

Gmina odpowiedzialna jest za:

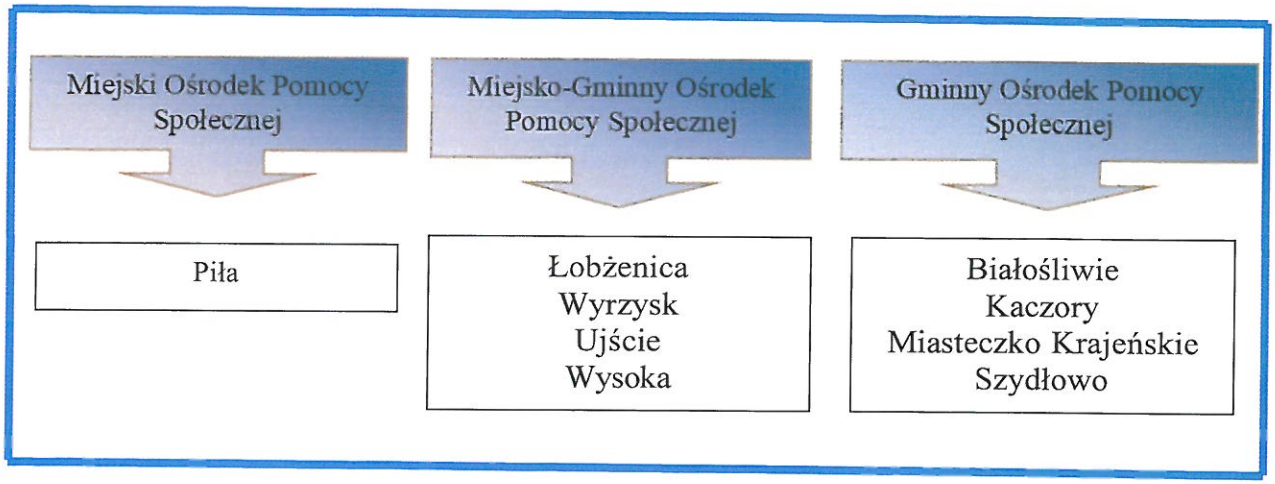
a) pracę z rodziną i zapewnienie jej usług asystentów rodziny w sytuacji, kiedy ta przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;

b) rozwój i tworzenie systemu opieki nad dzieckiem, prowadzenie specjalistycznego wsparcia dla rodzin,;

c) organizowanie placówek wsparcia dziennego;

d) współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W skład powiatu pilskiego wchodzi 9 gmin, w których zadania z zakresu wspierania rodziny i współpracy w realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej realizują ośrodki pomocy społecznej są to:

Wykres 1. Ośrodki pomocy społecznej w powiecie pilskim.

Powiat ma obowiązek wyznaczyć organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w celu realizacji takich działań jak:

a) zapewnienia dzieciom pieczę zastępczą poprzez umieszczenie w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;

b) organizacja wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodzinę zastępczą i instytucjonalną pieczę zastępczą;

c) tworzenia warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych poprzez szkolenie kandydatów do pełnienia tych funkcji;

d) organizacja wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej; w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa;

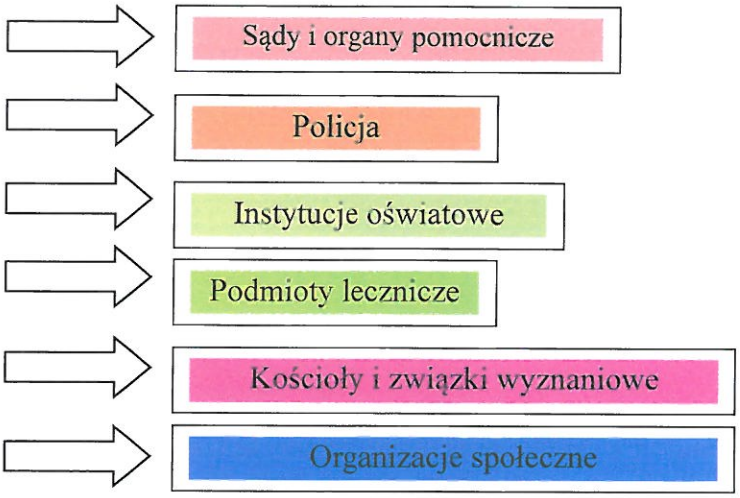
e) finansowania pobytu dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Samorząd wojewódzki zobowiązany jest organizować i prowadzić ośrodki adopcyjne, prowadzić ośrodki preadopcyjne i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne.

Obowiązki wspierania rodziny i organizowania systemu pieczy zastępczej zostały nałożone na powiatowe centra pomocy rodzinie, które mają być współodpowiedzialne za wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych poprzez zabezpieczenie dobra dzieci w sytuacji kiedy rodzice biologiczni nie mają możliwości sprawowania właściwej opieki nad swoimi dziećmi.

Instytucje wspierające organizatora pieczy zastępczej

W skład instytucji współpracujących z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej realizujących obowiązek wspierania rodziny, wchodzą w szczególności:

Rysunek 2. Instytucje wspierające system pieczy zastępczej

4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu pilskiego w zakresie wynikającym z ustawy realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile. Wspólnie z innymi osobami i instytucjami podejmuje szereg działań, mających zapewnić czasową opiekę i wychowanie dzieciom, których rodzice biologiczni nie mają możliwości ich wychowania i sprawowania nad nimi opieki.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile pełniąc funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnia specjalistów z obszaru pracy socjalnej, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, psychologów oraz kierownika. Kadra jest wykwalifikowana i na wysokim poziomie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Pracownicy systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje, aby sprostać stawianym im wymaganiom w świadczonej przez siebie pracy.

Zespół do spraw pieczy zastępczej zatrudniony w PCPR w Pile swoje działania realizuje na terenie powiatu pilskiego. Osoby zatrudnione są na pełen etat.

Wykres 2. Liczba osób zatrudnionych w dziale pieczy zastępczej.

Pracownicy PCPR aktywnie współpracują z rodzinami zastępczymi. Odbywa się to poprzez wizyty monitorujące sytuację dziecka i rodziny zastępczej, wspomaganie rodziny w rozwiązywaniu problemów dzieci i osób usamodzielniających się, wzmacnianie kompetencji rodzin, udzielanie pomocy psychologicznej, a w razie konieczności wsparcie rodzin w kontaktach z innymi instytucjami.

5. Charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie pilskim

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile zapewnia opiekę i wsparcie dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych, których liczba na przestrzeni lat pozostaje na podobnym poziomie.

Rodziny zastępcze oraz Rodzinny Dom Dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej jest Rodzinny Dom Dziecka oraz trzy rodzaje rodzin zastępczych takich jak:

- spokrewnione - które tworzą małżonkowie lub osoby, będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- niezawodowe - które tworzą małżonkowie lub osoba, niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;
- zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowe specjalistyczne.

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie, współpracuje z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodzaj rodziny zastępczej	2018	2019	2020
Stan rodzin na dzień 31 grudnia	**164**	**163**	**159**
Spokrewnione	89	87	88
Niezawodowe	63	63	60
Zawodowe	9	10	7
Zawodowe - pogotowie rodzinne	3	3	3
Rodzinny Dom Dziecka	0	1	1

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu pilskiego w latach 2018 -2020

W celu poprawy jakości sprawowania opieki i wychowania dzieci będących w pieczy zastępczej koniecznym jest organizacja szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencję rodziców zastępczych.

Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz liczba rodzin zastępczych jest zmienna. Główny wpływ na taki stan mają uwarunkowania zachodzące w rodzinach biologicznych, kiedy ze względu na niemożność sprawowania opieki i wychowania dzieci, przy jednoczesnym wyczerpaniu możliwości pomocy ze strony ośrodków pomocy społecznej, sądy rodzinne stają przed koniecznością wydania orzeczenia, na mocy których dzieci trafiają do pieczy zastępczej.

Dzieci są zazwyczaj ofiarami braku odpowiedzialności swoich rodziców, które na skutek rażących zaniedbań i ignorancji dorosłych doświadczają ogromnej traumy rozstania. Do pieczy zastępczej dziecko trafia w momencie, gdy zostają wyczerpane wszystkie możliwe formy pracy z rodziną a udzielona jej przez różne instytucje pomoc nie przyniosła skutku i zagrożone staje się jego zdrowie, a nawet życie.

Do najczęstszych przyczyn umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej należą uzależnienia rodziców biologicznych od alkoholu, środków odurzających, narkotyków, przemoc fizyczna lub psychiczna, brak umiejętności wychowawczych. Wyjazd rodziców za granicę, umieszczenie w zakładzie karnym. Przyczyną jest również sieroctwo lub półsieroctwo dzieci.

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu pilskiego:

Stan dzieci na dzień 31 grudnia	273	262	262
Spokrewniona	120	118	122
Niezawodowa	103	95	99
Zawodowa	50	41	33
Zawodowa – pogotowie rodzinne	15	7	12
Rodzinny Dom Dziecka	0	8	8

Tabela 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu pilskiego w latach 2018 – 2020

W powiecie pilskim rodziny zastępcze funkcjonują **na terenie 9 gmin.**

	Spokrewnione	Niezawodowe	Zawodowe	Pogotowia Rodzinne	RDD
Piła	58	29	3	2	
Łobżenica	5	3			
Ujście	2	4	1		
Wyrzysk	5	4			
Wysoka	9	1			1
Białośliwie	3	1	2		
Kaczory	3	6		1	
Szydłowo	3	10	1		
Miasteczko Krajeńskie		2			
	88	60	7	3	1

Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych zamieszkałych w poszczególnych gminach powiatu pilskiego Stan na dzień 31 grudnia 2020 r.

Dzieci najczęściej trafiają do rodzin spokrewnionych, co jest również zauważalne w statystykach naszego powiatu. W takich rodzinach dzieci mają szansę na łagodniejsze przeżycie rozstania, ponieważ środowisko, do którego trafiają nie jest im obce.

Większe wyzwanie staje przed rodzinami niezawodowymi i zawodowymi, które zajmują się dzieckiem i jego problemami, często dopiero rozpoznając jego potrzeby od momentu umieszczenia go w rodzinie.

Dzieci pochodzące **z poszczególnych gmin** powiatu pilskiego umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie powiatu pilskiego w roku 2020

Piła	138
Łobżenica	16
Ujście	8
Wyrzysk	13
Wysoka	24
Białośliwie	14
Kaczory	19
Miasteczko Krajeńskie	2
Szydłowo	28

Tabela 4. Liczba dzieci pochodzących z poszczególnych gmin powiatu pilskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w roku 2020

6. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie pilskim

Na terenie powiatu pilskiego działają dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze, realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

1. Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego w Pile;
2. Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu rodzinnego w Osieku n/Notecią

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego w Pile przeznaczona jest dla 14 dzieci.

Placówka ta zapewnia dzieciom całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich niezbędne potrzeby bytowe i rozwojowe; w tym emocjonalne, społeczne, religijne. Ponadto w zakresie jej obowiązków wchodzi zapewnienie dzieciom korzystania z przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia.

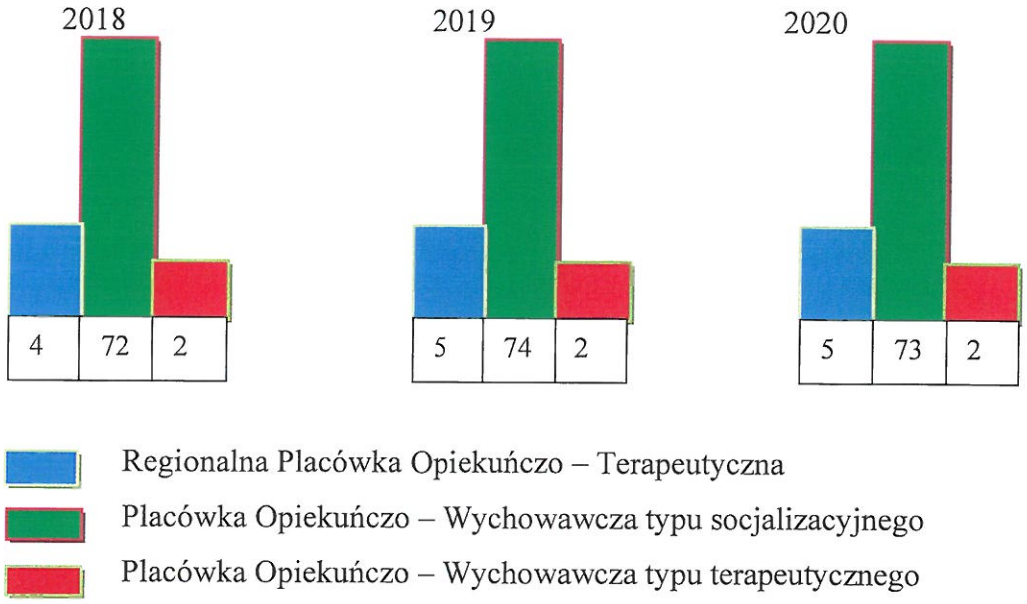
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu rodzinnego w Osieku n/Notecią przeznaczona jest dla 8 dzieci.

Placówkę prowadzi małżeństwo jako wielodzietną rodzinę dla dzieci, którym nie znaleziono rodziny zastępczej lub przysposabiającej. Zajmuje się wychowaniem dzieci w różnym wieku, w tym dorastających i usamodzielniających się. Placówka taka zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe. We współpracy z asystentem rodziny przygotowuje plan pomocy dziecku, umożliwia mu kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Łączna liczba miejsc w placówkach opiekuńczo- wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu pilskiego wynosi 22 (14 miejsc w POW w Pile i 8 miejsc w POW - typu rodzinnego w Osieku n/Notecią) i jest zbyt mała w stosunku do potrzeb powiatu.

W chwili obecnej korzystamy z usług placówek spoza terenu powiatu pilskiego, co nie tylko generuje wysokie koszty dla budżetu powiatu ale również wpływa na brak możliwości częstych kontaktów dzieci z rodziną biologiczną.

Dzieci umieszczone są w instytucjonalnej pieczy zastępczej z powiatu pilskiego w powiecie pilskim jak również na terenie całego kraju. Są to dzieci umieszczone w placówkach typu socjalizacyjnego, terapeutycznego, interwencyjnego oraz w regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych.

Wykres 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach różnego typu na terenie całego kraju i powiecie pilskim w latach 2018-2020

Umieszczenia w instytucjonalnej pieczy są na podstawie orzeczenia sądu w sytuacjach, kiedy już zostały wykorzystane wszelkie możliwości udzielanego wsparcia rodzinom biologicznym przez ośrodki pomocy społecznej czy też instytucje wspierające rodziny.

Powierzchnia	Liczba mieszkańców	GMINA	2019	2020
102,68 km²	73.139	Piła	5	1
190,68 km²	9.467	Łobżenica		
126,12 km²	7.957	Ujście		
159,00 km²	13.877	Wyrzysk		1
123,00 km²	6.473	Wysoka		1
75,57 km²	4.717	Białośliwie		
150,00 km²	7.826	Kaczory	1	1
70,72 km²	3.171	Miasteczko Krajeńskie		1
267,00 km²	9.180	Szydłowo		

Tabela 5. Liczba dzieci pochodzących z poszczególnych gmin powiatu pilskiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie całego kraju w latach 2018 – 2020

Mimo działań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w kwestii deinstytucjonalizacji, umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych jest konieczne z uwagi na brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Taka sytuacja trwa już od wielu lat i występuje na terenie całego kraju. Jest to poważny problem, z którymi powiaty w tym również Powiat Pilski nadal się zmaga.

Zarówno promocja rodzicielstwa zastępczego jest konieczna, jak i tworzenia placówek opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu pilskiego. Umieszczenia dzieci poza powiatem pilskim zmniejsza możliwość kontaktu dziecka z rodziną biologiczną, co znacząco zmniejsza szanse powrotu dzieci do rodziców biologicznych.

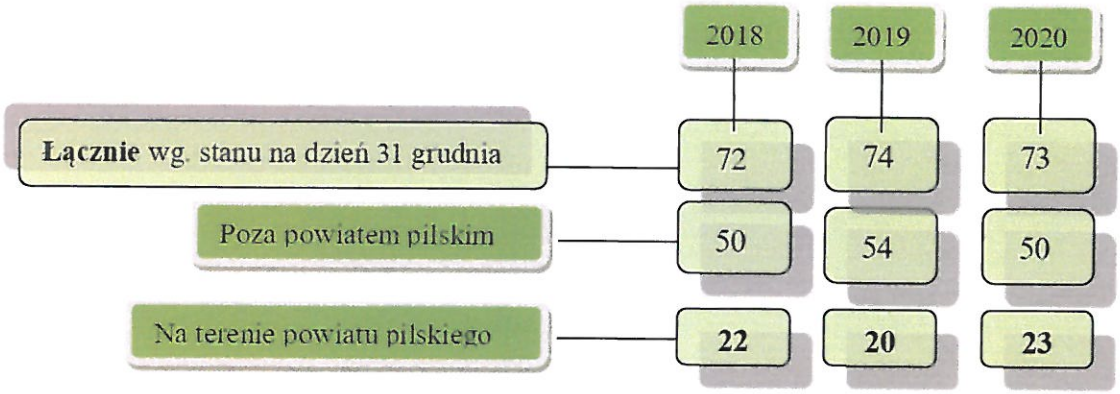

Tabela 6. Liczba dzieci z powiatu pilskiego w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie całego kraju w latach 2018-2020.

Na podstawie danych z ostatnich trzech lat należy stwierdzić, że potrzeba umieszczeń dzieci POW nie uległa zmniejszeniu i nadal konieczne jest tworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych.

7. Wsparcie dla osób usamodzielnianych.

Usamodzielniani są grupą osób, której wsparcia udziela PCPR, w ramach realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej. Do tej grupy należą:

- wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- osoby opuszczające domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, jeśli zostały umieszczone w nich na podstawie orzeczenia sądu.

Osoby usamodzielniane z chwilą uzyskania pełnoletności stają przed trudnym wyborem decydowania o swojej przyszłości. Osoby te zazwyczaj nie posiadają zatrudnienia ani wykształcenia i odpowiedniego zaplecza finansowego oraz perspektywy na własne mieszkanie. Po uzyskaniu pełnoletności stają przed wyborem pozostania w rodzinie zastępczej, ewentualnego powrotu do rodziny biologicznej bądź założenia osobnego gospodarstwa domowego.

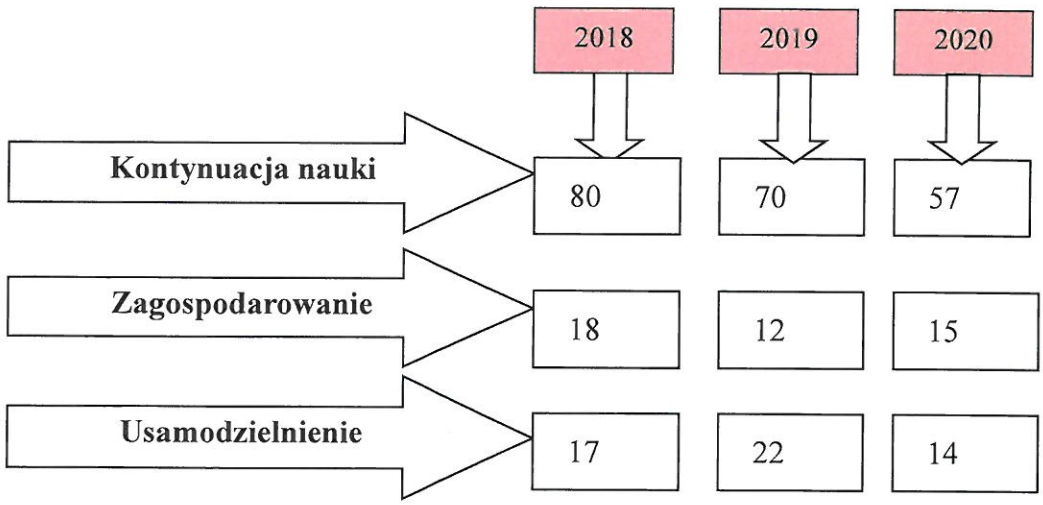
Osoby usamodzielniane korzystając z poradnictwa psychologicznego, pomocy finansowej oraz rzeczowego wsparcia, które przysługuje z mocy przepisów prawa. Wspomniane powyżej wsparcie wydaje się optymalne w odniesieniu do tej grupy beneficjentów.

Pomoc finansowa dla osób **usamodzielnianych – wychowanków pieczy zastępczej** przyznaje się nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25 roku życia. Od 1 czerwca 2018 r. wysokość przysługującej pomocy dla ww. odbiorców wynosi:

- na kontynuowanie nauki 526 zł miesięcznie (na czas nauki),
- na zagospodarowanie 1.577 zł jednorazowo, dla osób legitymujących się orzeczeniem niepełnosprawności 3.154 zł, jednorazowo,
- na usamodzielnienie od 1.735 zł. do 6.929 zł jednorazowo. Kwota zależna jest od rodzaju pieczy zastępczej oraz okresu pobytu w pieczy.

Przyznanie pomocy na zagospodarowanie i usamodzielnienie uwarunkowana jest sytuacją dochodową wychowanka.

Pomoc finansowa dla osób **usamodzielnianych – wychowanków Młodzieżowych Ośrodków – Wychowawczych i Zakładów Poprawczych** przyznaje się na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej. Uwarunkowana jest również sytuacją dochodową osoby usamodzielnianej.

Wykres 4. Liczba osób usamodzielnianych pochodzących z powiatu pilskiego korzystających z pomocy w latach 2018 – 2020

Osoby wymienione powyżej także korzystają w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pile z poradnictwa psychologicznego, pomocy finansowej oraz rzeczowego wsparcia, które przysługuje z mocy przepisów prawa. Wsparcie to wydaje się optymalne w odniesieniu do tej grupy beneficjentów.

8. Cele i kierunki działania

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile pełniąc funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej podejmuje szereg działań na rzecz rozwoju i utrzymania rodzin zastępczych;

1. Prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
2. Udziela szczegółowych informacji o dzieciach rodzinom zastępczym i placówkom przekazując wymaganą dokumentację dziecka,
4. Umożliwia rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka uzyskanie porady w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie specjalistycznej terapii,
5. Współpracuje z sądem oraz informuje, co najmniej raz na 6 miesięcy, właściwy Sąd o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny biologicznej dziecka,
6. W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka informuje właściwy sąd o możliwości powrotu dziecka do jego rodziny,
7. Prowadzi rejestr danych rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowej oraz rodzinnego domu dziecka,
8. Prowadzi lub organizuje szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
9. Prowadzi lub organizuje szkolenia podnoszące kompetencje rodzin zastępczych,
10. Dochodzi na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych,
11. Organizuje rodzinom pomoc wolontariuszy,
12. Zapewnia pomoc i wsparcie osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
13. Współpracuje ze środowiskiem lokalnym, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
14. Przeprowadza badania psychologiczne oraz analizy dotyczące kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

15. Zgłasza do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną,

16. Organizuje opiekę nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Głównym celem organizatora pieczy zastępczej jest wspieranie oraz tworzenie rodzinnych form opieki zastępczej.

Cel główny	Cel szczegółowy – kierunki działania
Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej	**1.** promowanie rodzicielstwa zastępczego w mediach oraz środowisku lokalnym 2. poszukiwanie kandydatów na rodziny zastępcze 3. organizowanie oraz współtworzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze 4. wzmocnienie kompetencji rodzin poprzez bezpośrednią pracę, promowanie zdolności 5. organizowanie szkoleń i prowadzenie grup wsparcia
Współpraca międzyinstytucjonalna w celu realizacji założeń ustawowych i programowych	1. wymiana dobrych praktyk w zakresie wspierania rodzin 2. korelacja pracy m.in. poprzez określenie spójnych zadań oraz celów do realizacji
Wsparcie i rozwój istniejącego systemu rodzinnej pieczy zastępczej	1. udzielanie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego 2. przeprowadzanie diagnoz psychofizycznych dzieci 3. przeciwdziałanie zjawisku wypalenia 4. organizowanie wsparcia poprzez wolontariuszy oraz rodziny pomocowe 3. udzielanie pomocy finansowej zgodnie z obowiązującymi przepisami 6. wspieranie wychowanków przebywających w pieczy zastępczej poprzez przygotowanie do usamodzielnienia.

Tabela 7: Cele oraz kierunki działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

9. Realizator programu oraz partnerzy

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, we współpracy z:

- Rodzinami zastępczymi i pomocowymi
- Rodzinami biologicznymi
- Placówkami opiekuńczo - wychowawczymi
- Ośrodkami pomocy społecznej
- Wielkopolskim Ośrodkiem Adopcyjnym w Pile
- Urzędami
- Sądami Rejonowymi w Pile, Złotowie i Chodzieży, III Wydział Rodzinny i Nieletnich
- Policją
- Zespołami Kuratorskiej Służby Sądowej w Pile, Chodzieży i Złotowie
- Organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi
- Placówkami oświatowymi – szkoły
- Poradniami Psychologiczno – Pedagogicznymi w Pile i Wyrzysku
- Służbą zdrowia
- Mediami
- Przedsiębiorstwami.

10. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile są:

- dzieci przebywające w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka,
- rodziny biologiczne,
- osoby usamodzielniane,
- kandydaci na rodziny zastępcze,
- rodziny pomocowe.

11. Limit rodzin zastępczych zawodowych

Zgodnie z art 54 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „ *z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka lub pełniący funkcję dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej.*"

Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Pile oceniając potrzeby oraz posiadany staż rodzin zastępczych niezawodowych zakłada limit utworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023 w następującej liczbie:

1. w 2021 roku - 1 rodzina,

2. w 2022 roku - 1 rodzina,

3. w 2023 roku - 1 rodzina.

Nadal uzasadniona jest praca Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pile nad tworzeniem rodzin zastępczych niezawodowych, które zapewniają wysoki poziom świadczonych usług.

12. Ewaluacja i monitoring usług

Ewaluacja to proces systematycznego gromadzenia informacji na temat działania, właściwości i rezultatów programu, które są wykorzystywane do redukowania niepewności wokół programu i poprawienia jego efektywności, a także służy podejmowaniu decyzji.

Przez monitoring rozumie się proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych oraz jakościowych informacji na temat wdrażanego programu w aspekcie rzeczowym i finansowym. Głównym celem jest zapewnienie zgodności realizacji programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Za jakość realizowanego programu odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile, które jako organizator rodzinnej pieczy dba o jakość świadczonych usług, którymi obejmuje rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu pilskiego. Centrum wspiera te rodziny i dokłada starań, aby eliminować negatywne skutki umieszczenia dzieci poza rodzinami biologicznymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile systematycznie dokonuje oceny realizacji Programu w corocznym sprawozdaniu, które przedkłada Zarządowi i Radzie Powiatu w Pile.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej dla powiatu pilskiego na lata 2021-2023 ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023 na terenie Powiatu Pilskiego został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile.

Spis wykresów

Wykres 1. Ośrodki pomocy społecznej w powiecie pilskim,

Wykres 2. Liczba osób zatrudnionych w dziale pieczy zastępczej,

Wykres 3. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach różnego typu na terenie całego kraju i powiatu pilskiego w latach 2018-2020,

Wykres 4. Liczba osób usamodzielnianych pochodzących z powiatu pilskiego korzystających z pomocy w latach 2018 – 2020.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu pilskiego w latach 2018 -2020,

Tabela 2. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu pilskiego w latach 2018 – 2020

Tabela 3. Liczba rodzin zastępczych zamieszkałych w poszczególnych gminach powiatu pilskiego

Tabela 4. Liczba dzieci pochodzących z poszczególnych gmin powiatu pilskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w latach 2018 – 2020,

Tabela 5 Liczba dzieci pochodzących z poszczególnych gmin powiatu pilskiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie całego kraju w latach 2018 – 2020,

Tabela 6. Liczba dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie całego kraju w latach 2018-2020.

Tabela 7. Cele oraz kierunki działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,

Spis rysunków

Rysunek 1. Podział kompetencji jednostek samorządu terytorialnego,

Rysunek 2. Instytucje wspierające system pieczy zastępczej.